

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ερ. Φ.: 107

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: **Βουλή των Ελλήνων**
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ
ΚΟΙΝ: Βουλευτή κα Κυριακή Μάλαμα

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 3662/856/24.2.2025 Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων με θέμα: «Υπάρχει σχέδιο για την προστασία και ανάδειξη της αρχαίας πόλης της Παλαιομάνινας και των πυλών της οχύρωσης της;»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 3662/856//24.2.2025 Ερώτησης και Αίτησης Κατάθεσης Εγγράφων της Βουλευτού κας Κυριακής Μάλαμα και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η τειχισμένη πόλη της Παλαιομάνινας στον Δήμο Ξηρομέρου, μία από τις δεκάδες σημαντικές οχυρώσεις που υπάρχουν στην Αιτωλοακαρνανία, αποδίδεται με σχετική βεβαιότητα στην αρχαία πόλη Μητρόπολη, με πλέον χαρακτηριστικό αρχιτεκτονικό της στοιχείο την παραποτάμια τοξωτή πύλη της, πλησίον του Αχελώου ποταμού, τη λεγόμενη «Αυλόπορτα».

Ο χώρος δεν είναι οργανωμένος και επισκέψιμος και έχει ελεύθερη πρόσβαση, χωρίς εισιτήριο. Στο πλαίσιο της προστασίας του έχει κηρυχθεί, από το 2014, ως αρχαιολογικός (Α.Α.Π.´ 312), συμπεριλαμβάνοντας και τον σύγχρονο οικισμό, δεδομένου ότι εντός αυτού έχουν εντοπιστεί ταφικά κατάλοιπα και τμήματα ενός πρωιμότερου τείχους (του 7ου - αρχές 6ου αιώνα π.Χ.), και προστατεύεται από τις διατάξεις του ν. 4858/2021. Επί του παρόντος, δεν συντρέχουν λόγοι καθορισμού Ζωνών Προστασίας Α και Β, εφόσον μάλιστα στην κήρυξη περιλαμβάνεται ο οικισμός της Παλαιομάνινας, η οικοδομική δραστηριότητα του οποίου είναι πολύ μικρή και ελέγχεται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδας.

Συστηματική ανασκαφική έρευνα στην αρχαία πόλη και την παραποτάμια πύλη της, πραγματοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών τα έτη 2006-2011, υπό τη διεύθυνση του Ομότιμου Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Β. Λαμπρινουδάκη. Η έρευνα δεν συνεχίστηκε, ενώ δεν υποβλήθηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών μελέτη συντήρησης, στερέωσης ή ανάδειξης των τειχών ή της παραποτάμιας πύλης, όπως προβλεπόταν από τις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις χορήγησης άδειας της εν λόγω συστηματικής ανασκαφής. Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο διενέργειας των συστηματικών ερευνών στην Ελλάδα, ήτοι τα άρθρα 35, 36, 38, 39 του ν.4858/2021, την υπ' αρ. ΥΠΠΟΑ/ΑΤΝΕΚΕ/97550/263/5-03-2018 (Β' 970) Απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού «Έννοια της αρχαιολογικής έρευνας πεδίου, προϋποθέσεις και διαδικασία αδειοδότησης συστηματικής αρχαιολογικής έρευνας και κανονισμός των συστηματικών ανασκαφών» και την υπ' αρ. ΥΠΠΟΑ/ ΓΔΑΠΚ/ ΔΙΠΚΑ/ ΤΕΕΑΕΙ/ 432596/309866/9548/ 396/06.09.2018 εγκύκλιο «Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία για την αδειοδότηση συστηματικών αρχαιολογικών ερευνών στην Ελλάδα», δεν έχει υποβληθεί έκτοτε αίτημα συνέχισης των ανασκαφών από τον εν λόγω ερευνητικό φορέα.

Αναφορικά με εργασίες αποκατάστασης σε μνημεία του αρχαιολογικού χώρου, το 2020 συντηρήθηκε και επισκευάστηκε απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδας ο ξύλινος νάρθηκας στην παραποτάμια πύλη, που λειτουργεί ως υπερστατικός φορέας για την προστασία της από αποκολλήσεις λιθόπλινθων. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες εργασίες καθαρισμού και αποψίλωσης περιμετρικά της πύλης, αλλά και κατά μήκος των τειχών, αποκαλύπτοντας για

πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια το τείχος στην συγκεκριμένη περιοχή. Επίσης, ενισχύθηκε στατικά και η δεύτερη παραποτάμια πύλη στα ΒΔ-Δ της Αυλόπορτας, πραγματοποιήθηκε πλήρης φωτογραφική τεκμηρίωση και αεροφωτογράφιση. Τέλος, η Εφορεία μεριμνά κατ' έτος για συστηματικούς καθαρισμούς σε επιλεγμένα τμήματα της οχύρωσης και στην περιοχή της παραποτάμιας πύλης, σε συνεργασία με τον Δήμο Ξηρομέρου.

Περαιτέρω, το 2021 το ΥΠΠΟ, διά της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδος, προχώρησε στην ωρίμανση των ακόλουθων μελετών για την αποκατάσταση των δύο παραποτάμιων πυλών της Παλαιομάνινας και των παρακείμενων τειχών:

1. «Αρχιτεκτονική μελέτη Αποτύπωσης, Τεκμηρίωσης, Αποκατάστασης και Ανάδειξης παραποτάμιων πυλών της Παλαιομάνινας».
2. «Στατική μελέτη των δύο παραποτάμιων πυλών της Παλαιομάνινας».

Τόσο η αρχιτεκτονική, όσο και η στατική μελέτη που εκπονήθηκαν έχουν πλήρη συνάφεια και αντιμετωπίζουν με επάρκεια το θέμα της αποκατάστασης των πυλών της Παλαιομάνινας και των παρακείμενων τειχών. Οι εν λόγω μελέτες προτείνουν σε πρώτη (α') φάση εργασίες και μελέτες που πρέπει να προηγηθούν της αναστήλωσης και αποτελούν γενικές προκαταρκτικές προτάσεις ερευνητικού χαρακτήρα και επιπλέον διατυπώνουν προτάσεις δομικής αποκατάστασης και αναστήλωσης, που θα υλοποιηθούν σε δεύτερη (β') φάση. Οι ανωτέρω μελέτες εγκρίθηκαν με την υπ' αριθμ. 40374/09-02-2025 Υπουργική Απόφαση, κατόπιν ομόφωνης γνωμοδότησης του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Ως εκ τούτου, το έργο της α' φάσης του έργου αποκατάστασης και ανάδειξης παραποτάμιων πυλών της Παλαιομάνινας, που εγκρίθηκε με τις ανωτέρω μελέτες, είναι απολύτως ώριμο προς ένταξη σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα. Το Υπουργείο Πολιτισμού εργάζεται στην κατεύθυνση εξεύρεσης κατάλληλης πηγής χρηματοδότησης του έργου, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, στο πλαίσιο Στρατηγικών Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων για την Αιτωλοακαρνανία.

Από τα ανωτέρω γίνεται σαφές, ότι οι εν λόγω μελέτες, είναι άμεσα εφαρμόσιμες, ενώ με τους όρους που τέθηκαν στην υπ' αριθμ. 40374/09-02-2025 εγκριτική Απόφαση, διασφαλίζεται η ωρίμανση της β' φάσης του έργου αποκατάστασης των μνημείων.

Τέλος, αναφορικά με το ερώτημα για την προβολή των μνημείων στον ιστότοπο της Εφορείας Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδας, επισημαίνεται ότι η Εφορεία έχει ήδη συμπεριλάβει τον αρχαιολογικό χώρο Παλαιομάνινας, στην ενότητα ΑΛΛΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ - ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΟΙ-ΡΩΜΑΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ (www.efaaatl.gr). Η ιστοσελίδα εμπλουτίζεται σταδιακά, όπως μπορεί κανείς εύκολα να διαπιστώσει. Στην ενημέρωση της ιστοσελίδας προτεραιότητα έχουν, όπως είναι φυσικό, οι συνολικά δεκατέσσερις επισκέψιμοι χώροι, τα εννέα συνολικά μουσεία και εκθεσιακοί χώροι, οι τρέχουσες δράσεις και τα εκτελούμενα έργα.

Αναφορικά με την Αίτηση Κατάθεσης εγγράφων, κατατίθενται τα ακόλουθα:

1. Η υπ. αριθ. 361078 / 11-08-2021 Απόφαση της ΕΦΑ Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδας (ΑΔΑ: Ψ5ΣΗ4653Π4-6ΩΣ Υ.Α.) ανάθεσης σύνταξης μελετών για την αποκατάσταση της παραποτάμιας πύλης της Παλαιομάνινας.
2. Η υπ' αριθ. 40374 / 09-02-2025 Υπουργική Απόφαση έγκρισης των ανωτέρω μελετών: "Έγκριση: α) αρχιτεκτονικής μελέτης αποτύπωσης, τεκμηρίωσης, αποκατάστασης και ανάδειξης και β) στατικής μελέτης, των παραποτάμιων πυλών της Παλαιομάνινας, Δ.Ε. Αστακού του Δήμου Ξηρομέρου, της Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας".

Δεδομένου ότι, αναμένεται η κατάθεση των τροποποιημένων, σύμφωνα με τους όρους της εγκριτικής απόφασης, μελετών στην αρμόδια Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων, δεν είναι δυνατή στην παρούσα φάση η κατάθεση θεωρημένων μελετών.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΓΔΑΜΤΕ
4. ΔΙΠΚΑ

5. ΔΑΑΜ
6. ΕΦΑ Αιτωλοακαρνανίας
7. ΕΔΕΠΟΛ